

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 125/04-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti PhDr. V. K., bytom Š., zastúpeného advokátom JUDr. I. K., Advokátska kancelária, B., namietajúcej porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 593/01 (pôvodne pod sp. zn. 10 Cb 286/99) na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 593/01 (pôvodne pod sp. zn. 10 Cb 286/99) **p o r u š i l** základné právo PhDr. V. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. PhDr. V. K. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania PhDr. V. K. v sume 9 360 Sk (slovom deväťtisícristošesťdesiat slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. I. K., Advokátska kancelária, B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti PhDr. V. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 125/04-13 z 28. apríla 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť PhDr. V. K., bytom Š. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. K., Advokátska kancelária, B., namietajúcu porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 593/01 (pôvodne pod sp. zn. 10 Cb 286/99).

Z obsahu sťažovateľovej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 3. júna 1999 na okresnom súde návrh na začatie konania o určenie v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Ako odporcu v predmetnom návrhu označil Slovenskú televíziu B., B. (ďalej len „odporca“ alebo „žalovaný“). Sťažovateľ spolu s návrhom zaplatil súdny poplatok a vec bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 10 Cb 286/99.

Podaním z 3. februára 2000 sťažovateľ svoj návrh prekvalifikoval „na návrh o plnenie“ a taktiež v ňom upozornil okresný súd, že vec by mal viesť v registri civilných vecí. Keďže okresný súd vo veci nekonal, sťažovateľ podal 9. mája 2000 sťažnosť na prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu na ňu odpovedala listom z 26. mája 2000, v ktorom uviedla, že zistila prietahy za celý čas konania od podania návrhu, teda počas celého jedného roka, a súčasne sa zaviazala sledovať vec až do jej právoplatného skončenia. Prípisom z 8. júna 2000 okresný súd sťažovateľa vyzval, aby presne vyčíslil výšku škody. Sťažovateľ na túto výzvu reagoval listom z 21. júna 2000, v ktorom škodu, ktorú mu spôsobil odporca, riadne vyčíslil, opätovne okresnému súdu pripomenul nesprávne vedenie tejto veci v registri obchodných vecí a súčasne požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd listom č. k. 10 Cb 286/99-140 z 15. novembra 2000 dal sťažovateľovi na vedomie, že vec predložil Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako súdu vecne príslušnému. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. Ndob 187/01-14 z 31. júla 2001 rozhodol, že na konanie v predmetnej veci je vecne príslušný okresný súd. V tom čase už plynul tretí rok od podania návrhu. Následne bola predmetná vec po vrátení spisového materiálu na okresnom súde zaevidovaná pod novou sp. zn. 10 Cb 593/01. Okresný súd uznesením sp. zn. 10 Cb 593/01 z 9. júla 2002 rozhodol o pripustení zmeny pôvodného návrhu na „návrh o plnenie“. Uznesením sp. zn. 10 Cb 593/01 zo 7. augusta 2002 okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podaním z 5. septembra 2002 podal odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 25 Cob 274/02-162 z 24. októbra 2002 zrušil uznesenie okresného súdu zo 7. augusta 2002 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ vo svojom podaní zo 4. júna 2003 špecifikoval svoj návrh a rozlíšil v ňom skutočnú škodu od ušlého zisku, vyzval okresný súd, aby konal bez prietahov a súčasne aby mu priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Keďže uznesením č. k. 10 Cb 593/01-184 z 15. augusta 2003 okresný súd sťažovateľovi znovu oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal, sťažovateľ proti nemu 8. septembra 2003 podal odvolanie. Okresný súd odvolanie predložil krajskému súdu a sťažovateľa o tejto skutočnosti informoval listom z 30. septembra 2003.

Sťažovateľ s poukazom na neefektívnu činnosť okresného súdu, poznačenú zbytočnými prietahmi v konaní podal 10. decembra 2003 návrh na vydanie predbežného

opatrenia. Okresný súd uznesením sp. zn. 10 Cb 593/01 z 21. januára 2004 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Keďže okresný súd rozhodoval o predbežnom opatrení v čase, keď sa spisový materiál v predmetnej veci nachádzal na krajskom súde, podľa sťažovateľa nijako nemohlo rozhodovaním o predbežnom opatrení dôjsť k predĺženiu konania. Uznesením č. k. 14 Cob 199/03-192 z 30. januára 2004 krajský súd zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu z 15. augusta 2003. Dňa 24. marca 2004 podal sťažovateľ odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 10 Cb 593/01-194 z 10. marca 2004, ktorým ho zaviazal uhradiť súdny poplatok vo výške 300 000 Sk, ako aj dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 30. januára 2004. V ten istý deň sťažovateľ v spisovej kancelárii okresného súdu nahliadol do spisu v predmetnej veci a zistil, že okresný súd dosiaľ, t. j. takmer päť rokov od začatia konania, nezaslal podaný návrh na začatie konania odporcovi.

Sťažovateľ sa v rámci ďalšej časti svojej sťažnosti, ktorú označil „*Právne zhodnotenie*“, okrem iného vyjadril ku kritériám, ktoré sa zohľadňujú ako ústavným súdom, tak aj Európskym súdom pre ľudské práva pri posudzovaní sťažností, v ktorých sťažovateľ namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, sťažovateľ uviedol, že „*niet čo posudzovať, pretože toto hľadisko by bolo možné hodnotiť iba vtedy, ak by okresný súd o merite veci vôbec konal, resp. už rozhodol (III. ÚS 66/03). Podčiarkujeme, že z pohľadu predmetu ide o štandardnú vec bohato judikovanú rozhodnutiami najvyššieho súdu*“. Svoje správanie sťažovateľ hodnotí ako aktívne, pričom poukázal na využitie sťažnosti na prietahy v konaní, ako aj ďalšie svoje písomné upozornenia na prietahy v konaní adresované okresnému súdu. Jeho aktivita však vo vzťahu k okresnému súdu nepriniesla žiadny výsledok. Postup okresného súdu hodnotí ako „*škandalózne a z hľadiska zásad spravodlivého konania a rovnosti účastníkov, ktoré predpokladajú okrem iného aj plynulé konanie, neprijateľný. Okresný súd vôbec nerešpektuje tie ustanovenia OSP, ktoré upravujú priebeh konania, tak aby nedochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa (§ 6, § 100 OSP)*“.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že:

„1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 593/01 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 Cb 286/99) porušil základné právo PhDr. V. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava IV sa prikazuje, aby vo veci sp. zn. 10 Cb 593/01 konal bez zbytočných prietáhov.

3. PhDr. V. K. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 200.000,- korún, ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. PhDr. V. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. I. K. (...) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako zdôvodnenie výšky požadovaného finančného zadostučinenia sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že *„Z obsahu spisu sp. zn. 10 Cb 593/01 je zrejmé, že sťažovateľ musí už päť rokov prežívať značnú právnu neistotu a z nej vyplývajúce pocity krivdy a úzkosti. Toto nemožno napraviť iba výrokom ústavného súdu o porušení označených základných práv“.*

Sťažovateľ ústavnému súdu predložil taktiež fotokópiu listu okresného súdu č. Spr. 2055/2000 z 26. mája 2000 preukazujúceho využitie účinného právneho prostriedku nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. 3271/04 z 22. októbra 2004 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámila, že súhlasí s upustením od uskutočnenia verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci, a možnosť vyjadriť sa k predmetnej veci nevyužila.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu bol 3. júna 1999 doručený návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu (dohody z 13. marca 1992 uzatvorenej medzi ním a žalovaným prostredníctvom jeho zamestnanca). Predmetná vec sa na okresnom súde pôvodne viedla pod sp. zn. 7 C 60/99. Na základe pokynu JUDr. Š. zo 7. júna 1999 bola predmetná vec prevedená do obchodného oddelenia, kde sa následne viedla pod sp. zn. 10 Cb 286/99.

Dňa 3. februára 2000 bolo okresnému súdu doručené „*prekvalifikovanie návrhu*“ sťažovateľa na návrh „*o vydanie veci*“ – autorského diela, ktorým žiadal zaviazat' žalovaného zaplatiť náhradu za spôsobenú škodu a ušlý zisk.

Úpravou z 22. mája 2000 dal sudca Mgr. Š. Z. pokyn kancelárii na zaslanie výzvy sťažovateľovi, aby v lehote 8 dní doplnil svoj prekvalifikovaný návrh o presné určenie výšky skutočnej škody a ušlého zisku s odôvodnením (petit), ako aj o oznámenie predmetu a stavu konania vedeného na na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 7 C 19/96.

Dňa 21. júna 2000 sťažovateľ osobne doručil okresnému súdu doplnený prekvalifikovaný návrh, v ktorom vyčíslil škodu na 17 881 420 Sk a zároveň požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Úpravou z 12. septembra 2000 dal konajúci sudca pokyn kancelárii na zaslanie výzvy Okresnému úradu Šaľa, aby obratom zaslal výpis zo živnostenského registra týkajúci sa sťažovateľa, vedený na meno K.

Sťažovateľ 13. septembra 2000 predložil okresnému súdu ďalšie doklady k jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 17. októbra 2000 bol okresnému súdu doručený výpis zo živnostenského registra zaslaný Okresným úradom Šaľa.

Z úradného záznamu spísaného 18. októbra 2000 vyplýva, že sa na okresný súd dostavil sťažovateľ za účelom nahliadnutia do spisu.

Konajúci sudca dal 8. novembra 2000 pokyn kancelárii na zaslanie predmetného spisu krajskému súdu z dôvodu jeho vecnej príslušnosti. Zároveň dal úpravou pokyn na zaslanie oznámenia o postúpení spisu účastníkom konania a vyznačenie skončenia veci.

Spis bol krajskému súdu doručený 17. novembra 2000.

Dňa 12. marca 2001 zaslal krajský súd žiadosť najvyššiemu súdu, aby rozhodol o vecnej príslušnosti vo veci, pretože nesúhlasil s jej postúpením.

V úradnom zázname zo 14. marca 2001 je uvedené, že toho dňa požiadal žalobca o nahliadnutie do spisu.

Uznesením č. k. Ndob 187/01-143 z 31. júla 2001, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. septembra 2001, najvyšší súd rozhodol, že vecne príslušným na prejednanie predmetnej veci je okresný súd. Uznesenie bolo krajskému súdu doručené spolu so spisom 30. augusta 2001.

Dňa 4. septembra 2001 dal konajúci sudca krajského súdu úpravou kancelárii pokyn na zaslanie rozhodnutia najvyššieho súdu účastníkom konania a po vrátení doručeníek o prevzatí rozhodnutia na vrátenie spisu okresnému súdu.

Spis bol 16. novembra 2001 doručený okresnému súdu, ktorý ho viedol pod sp. zn. 10 Cb 593/01.

JUDr. Š. dala 13. decembra 2001 úpravou kancelárii pokyn na predloženie spisu podpredsedníčke okresného súdu na rozhodnutie o pridelení veci pôvodnému konajúcemu sudcovi Mgr. Š. Z.

Dňa 3. januára 2002 bol daný súhlas na prevedenie veci pôvodnému konajúcemu sudcovi a pokyn na vyznačenie tejto zmeny v registri.

Úpravou z 21. februára 2002 dal konajúci sudca pokyn kancelárii na zaslanie výzvy sťažovateľovi, aby v lehote 10 dní predložil vyplnené tlačivo o jeho majetkových pomeroch, ako aj jeho daňové priznanie za rok 2000, resp. oznámenie jeho zamestnávateľa o výške jeho príjmu za rok 2000. Pokyn bol kanceláriou realizovaný až o tri mesiace (t. j. 27. mája 2002) a sťažovateľovi doručený 31. mája 2002.

Dňa 5. júna 2002 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa a spolu s požadovanými dokladmi (potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch).

Uznesením z 9. júla 2002 pripustil okresný súd zmenu žaloby sťažovateľa. Zároveň toho istého dňa dal konajúci sudca pokyn kancelárii na doručenie uznesenia účastníkom konania.

Uznesením zo 7. augusta 2002 nepriznal okresný súd sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Toho istého dňa dal konajúci sudca pokyn kancelárii na doručenie uznesenia sťažovateľovi.

Dňa 5. septembra 2002 podal sťažovateľ odvolanie voči uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 25. septembra 2002 dal konajúci sudca pokyn kancelárii na predloženie spisu krajskému súdu z dôvodu odvolania žalobcu voči uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Spis bol vypravený 1. októbra 2002.

Uznesením č. k. 25 Cob 274/02-162 z 24. októbra 2002 zrušil krajský súd uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Predmetné uznesenie z 24. októbra 2002 bolo okresnému súdu doručené spolu so spisom 2. decembra 2002.

Dňa 13. decembra 2002 dal konajúci sudca pokyn kancelárii na doručenie uznesenia z 24. októbra 2002 sťažovateľovi, ako aj na zaslanie uznesenia a výzvy Okresnému súdu Galanta.

Sťažovateľ zásielku okresného súdu doručovanú na jeho adresu na pošte v odbernej lehote neprevzal. Predmetnú zásielku sťažovateľ prevzal až 23. mája 2003 po jej opakovanom doručovaní zo strany okresného súdu na jeho adresu.

Dňa 7. mája 2003 dal konajúci sudca pokyn kancelárii na zaslanie urgencie Okresnému súdu Galanta.

Na výzvu okresného súdu reagoval Okresný súd Galanta listom z 26. mája 2003 doručeným 30. mája 2003, ktorým zaslal požadovaný návrh zo spisu sp. zn. 7 C 19/96.

Dňa 4. júna 2003 sťažovateľ osobne doručil okresnému súdu upresnenie petitu svojho návrhu a žiadal okresný súd o konanie vo veci.

Konajúci sudca dal 5. júna 2003 pokyn kancelárii na zaslanie výziev Stredisku cenných papierov Slovenskej republiky a Okresnému dopravnému inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Dunajská Streda.

Dňa 14. júla 2003 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie Strediska cenných papierov Slovenskej republiky. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Šali reagovalo na výzvu okresného súdu z 27. júna 2003 podaním č. p. L ORP-284/DI-MU-2003 zo 16. júla 2003.

Okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 593/01-184 z 15. augusta 2003 sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Pokynom z 18. augusta 2003 nechal vo veci konajúci sudca doručiť toto uznesenie sťažovateľovi.

Podaním z 8. septembra 2003 podal sťažovateľ proti uzneseniu z 15. augusta 2003 odvolanie.

Pokynom z 18. septembra 2003 nechal vo veci konajúci sudca vyhotoviť predkladaciu správu pre krajský súd a zaslať mu spis. O predložení spisového materiálu v predmetnej veci na rozhodnutie krajskému súdu bol sťažovateľ upovedomený listom okresného súdu č. k. 10 Cb 593/01-191 z 30. septembra 2003.

Dňa 10. decembra 2003 bol okresnému súdu doručený sťažovateľov návrh na vydanie predbežného opatrenia v zmysle § 102 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v predmetnej veci z toho istého dňa.

Okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 593/01-203 z 21. januára 2004 návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Pokynom z 22. januára 2004 nechal vo veci konajúci sudca doručiť toto uznesenie účastníkom konania.

Krajský súd uznesením č. k. 14 Cob 199/03-102 z 30. januára 2004 zmenil uznesenie z 15. augusta 2003 tak, že sťažovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov vo výške 50 %. Uznesenie krajského súdu z 30. januára 2004 bolo okresnému súdu doručené 25. februára 2004 a právoplatnosť nadobudlo 17. marca 2004.

Pokynom z 3. marca 2004 nechal vo veci konajúci sudca doručiť uznesenie krajského súdu z 30. januára 2004 sťažovateľovi a zároveň ho nechal vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 300 000 Sk na účet okresného súdu pod hrozbou zastavenia konania v prípade nesplnenia tejto povinnosti.

Podľa úradného záznamu spísaného 24. marca 2004 sa na okresný súd dostavil sťažovateľ za účelom nazretia do spisu.

Sťažovateľ podal listom z 24. marca 2004 odvolanie proti uzneseniu č. k. 10 Cb 593/01-194 z 10. marca 2004. Ďalším podaním z toho istého dňa podal sťažovateľ dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 14 Cob 199/03-192 z 30. januára 2004.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu bol spisový materiál v predmetnej veci predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu č. k. 14 Cob 199/03-192 z 30. januára 2004.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti

prípade podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na plnenie zo zmluvy uzatvorenej podľa autorského zákona, t. j. návrh na plnenie v občianskoprávnej veci. Keďže okresný súd v doterajšom priebehu konania v merite veci vôbec nekonal, vzhľadom na stav konania v predmetnej veci nemožno hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti veci, ktorá by mohla byť príčinou predĺženia predmetného konania.

B) Sťažovateľ svoje správanie v predmetnom konaní hodnotí ako aktívne, v konaní využíval svoje procesné práva, reagoval na výzvy súdu a na ochranu svojich práv využil účinný prostriedok nápravy, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje.

Zo skutkových zistení ústavného súdu však vyplýva, že správanie sťažovateľa prispelo k spomaľovaniu postupu okresného súdu. O tejto skutočnosti svedčí fakt, že okresný súd bol v dôsledku vzniknutej závady pri doručovaní uznesenia krajského súdu spôsobenej sťažovateľom neprevzatím zásielky doručenej na jeho adresu nútený doručovať písomnosť opakovane, čím sa konanie v predmetnej veci predĺžilo o viac ako päť mesiacov.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 OSP).

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd v preskúmanom konaní zistil obdobia nečinnosti okresného súdu, ktoré mali vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu začalo po doručení návrhu sťažovateľa okresnému súdu 3. júna 1999 a trvalo až do 22. mája 2000, keď vo veci konajúci sudca nechal sťažovateľovi zaslať výzvu na doplnenie jeho žalobného návrhu, t. j. viac ako jedenásť mesiacov. Ďalšie šesťmesačné obdobie nečinnosti bolo ústavným súdom v rámci preskúmaného konania zistené v období od 16. novembra 2001, keď bol okresnému súdu doručený spisový materiál v predmetnej veci, do 27. mája 2002, keď bol okresným súdom realizovaný pokyn zákonného sudcu z 21. februára 2002. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné priesťahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní taktiež prihliadol na skutočnosť, že predmetné konanie bolo predĺžené aj o obdobie dvanástich mesiacov (od 17. novembra 2000 do 15. novembra 2001), počas ktorých najvyšší súd rozhodoval v spore o vecnej príslušnosti vzniknutom medzi krajským súdom a okresným súdom v dôsledku nesprávneho postupu okresného súdu.

Sťažovateľ v rámci tohto konania taktiež využil svoje procesné práva a 5. septembra 2002 podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 10 Cb 593/01-154 zo 7. augusta 2002, v dôsledku ktorého sa spisový materiál nachádzal na krajskom súde v období od 1. októbra 2002 do 2. decembra 2002 (2 mesiace). Dňa 8. septembra 2003 podal sťažovateľ odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 10 Cb 593/01-184 z 15. augusta 2003, v dôsledku ktorého sa spis následne nachádzal na krajskom súde od 18. septembra 2003 až do 25. februára 2004, t. j. spolu viac ako 5 mesiacov. Sťažovateľ 24. marca 2003 podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 10 Cb 593/01-194 z 10. marca 2004, ktorým ho okresný súd zaviazal uhradiť súdny poplatok, a súčasne v ten istý deň doručil okresnému súdu dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 14 Cob 199/03-102 z 30. januára 2004. Okresný súd preto spisový materiál v predmetnej veci predložil 7. apríla 2004 najvyššiemu súdu. Podľa zistenia ústavného súdu sa spisový materiál v predmetnej veci ešte v mesiaci október 2004

nachádzal na najvyššom súde. Od odstúpenia spisového materiálu v predmetnej veci najvyššiemu súdu teda uplynulo viac ako šesť mesiacov.

Uvedené obdobia určite prispeli k predĺženiu konania, za ktoré však nenesie zodpovednosť okresný súd. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že za neodstránenie stavu právnej neistoty v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takom prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (II. ÚS 52/99).

Vzhľadom na skutočnosť, že okrem vyššie vymedzených období nečinnosti okresného súdu spolu v dĺžke viac ako sedemnástich mesiacov (t. j. jeden rok a päť mesiacov) mali na celkovú dĺžku konania v predmetnej veci vplyv aj nedostatky v činnosti okresného súdu, ústavný súd posúdil predmetné konanie ako konanie so zbytočnými priet'ahmi zavinenými okresným súdom, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva s'ťažovateľa boli porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci

konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 200 000 Sk z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú odôvodnil tým, že päť rokov prežíva „značnú právnu neistotu a z nej vyplývajúce pocity krivdy a úzkosti“, ktorá nemôže byť napravená iba výrokom ústavného súdu o porušení ním označených základných práv.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základných práv sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarájúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 20 000 Sk. Táto suma zohľadňuje predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prietáhov v konaní spôsobenú nečinnosťou (sedemnást mesiacov) a nedostatkami v činnosti okresného súdu, správanie sťažovateľa, ktorým prispel k predĺženiu konania, ako aj s týmito skutočnosťami spojenú ujmu sťažovateľa.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 9 360 Sk pozostávajúcich z trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastupovania, písomnú sťažnosť), ktoré žiadal vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti nálezu.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 9 360 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2004